

המשך פעילויות בעקבות הסיפור - הקנה והארז

מאת: שירלי יובל-יאיר
איורים: מנחם הלברשטט
הוצאה: המבוך
קבוצת גיל: כִּתָּה ב'

שיחה קנה או ארז?

אפשר לשוחח על גמישות ועל יציבות בחיים. כדאי לשתף בדוגמאות מחיי היום-יום במצבים שבהם אנחנו מתנהגים כמו ארז ולא מוכנים לזוז מעמדנו, ובמצבים שבהם אנחנו גמישים ומשנים את התנהגותנו או את דעתנו מה קורה כשמסתבר שהרצונות שלנו לא יכולים להתמלא כפי שציפינו?

האזנה לסיפור "קנה והארז" <https://www.pjrael.org/wp-content/uploads/2022/05/Kane-ve-Arze-NEW-2.mp3>

אפשר להתרווח ולהאזין יחד לסיפור בכל עת. מתאים גם למשפחות עולים.

משחק

תרגיל בהגמשת הגוף

יושבים על הברכיים, זה מול זה, . שואפים אוויר פנימה ומרימים את הזרועות לצדי הגוף עד שהן מגיעות למעלה. לאחר מכן נושפים את האוויר החוצה תוך הורדת הזרועות קדימה. כדאי לתרגל קצת בכל פעם ולהוסיף תרגילים נוספים. לבריאות!

משחק

משחק קנה-ארז

מה ההפך של קנה? ארז! ומה ההפך של חס? קר! וההפך של ישן? גמיש? יציב? חמוץ? תינוק? כל אחד מהמשתתפים אומר בתורו מילה, והשאר צריכים למצוא את המילה ההפוכה. ומה ההפך של הפוך?

השראה

פינטרסט

[עוד יצירות והשראה מחכים לכם בתיקיית הספר בפינטרסט של ספריית פיג'מה!](#)

שיחה

מפגש ושיחה בכיתה

כיצד כדאי לקרוא? סיפור בקריאה משתפת וחוזרת! "הקנה והארז" הוא סיפור מחורז ומהנה. הוא מתאים מאוד לחוויית קריאה חוזרת ופעילה בזכות שלל רובדי השפה והמילים המיוחדות שבו.

קריאה חוזרת היא קריאה שנייה שנלווים לה שיח, התבוננות באיורים והבהרת פירושי מילים. מה היא מפתחת? היא מעודדת השתתפות של הילדים בתוכן, בפרשנות ובהסקת מסקנות וכך מזמנת היכרות עם נקודות מבט

שונות ותורמת לפיתוח חשיבה אנליטית ויצירתית.

במהלך הקריאה:

כדאי לייצר הפוגות נקודתיות וקצרות, שכן המטרה היא לגייס את התלמידים לסיפור ולהעלות את רמת העניין והמתח בו מבלי לפגום ברצף הסיפורי.

שיחה

מילים חדשות

תוכלו "לסמן" יחד מילים לאורך הסיפור לחקר משותף בהמשך: המילה "רצוץ", לדוגמה, מתארת את הקנה ומרמזת לביטוי "משענת קנה רצוץ", שמציין דבר רעוע שלא ניתן לסמוך עליו. כדאי להסביר את המילה בעזרת קנה דק ושבור ולחבר יחד משפטים שהמילה "רצוץ" מופיעה בהם, למשל: "התעייפתי מאוד, אני רצוץ וחייב לנוח" או "אי אפשר לסמוך עליו, הוא לא יכול לעזור לנו. לסמוך עליו זה כמו להישען על קנה רצוץ".

שיחה

קנה וארז ² היכרות

תוכלו לשאול: האם צפיתם את הסוף או הופתעתם ממנו?

אפשר להביא לכיתה קנה גמיש וענף קשית, לתת לתלמידים למשש אותם ולחוש אותם ואז לערוך יחד בַּדָּק והשוואה: אילו תכונות יש לארז? ואילו תכונות יש לקנה? האם ניתן לכופף את שניהם? האם הם נשברים? פעילות זו יכולה לשמש גם הטרמה לסיפור.

להתקש או להתגמש? ² הסיפור נכתב בהשראת הביטוי התלמודי: "לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם רַךְ כְּקֵנָה וְאֵל יְהֵא קֶשֶׁה כְּאַרְז". תוכלו לשאול: איזה מין אדם מתואר כרך וגמיש כקנה? איזה מין אדם מתואר כקשה כארז? האם, לדעתכם, ציפורה עקשנית או גמישה? מתי אתם מתנהגים כמו קנה יותר מאשר ארז ולהפך?

אפשר לחשוב יחד לאילו מצבים הביטוי מתאים ולשלב אותו בשיח היומיומי בכיתה. חשוב לעמוד על כך שבמצבים מסוימים עדיף לנהוג בעיקשות כשל הארז, ובמצבים אחרים ² בגמישות כשל הקנה מתאימה יותר.

מסכימים או חולקים?

בחירות אישיות ואי-הסכמה תוכלו להתבונן יחד בהתנהלות השונה של ציפורה ודרורה ובאי-ההסכמות ביניהן ולהסתמך על ציטוטים מהסיפור. זוהי הזדמנות מופלאה ללמוד כיצד להתנהל באי-הסכמה עם חבר, כיצד להתווכח באופן שמכבד דעות או בחירות מנוגדות, כיצד לנהוג כשמעליבים חבר האם להתגמש או דווקא לעמוד לצידו ולנהוג כארז?

פעילות עימות ניתן לבחור נושא הקרוב לליבם של התלמידים ולהתחלק לשתי קבוצות, למשל: חובבי חורף וחובבי קיץ או כל נושא שקשור לעולמם של הילדים ומעסיק אותם. כל קבוצה תוכל להכין ציורים ושלטים שמתאימים לעמדה שלה ולגבש יחד טיעונים לחיזוק העמדה ואז לנהל בין הקבוצות עימות מכבד ומפרה שיטפח גמישות מחשבתית ויותר תחושת עשייה מרגשת.

קשיח וגמיש איך זה מרגיש?

תוכלו להמחיש בכיתה את המושגים בדרכים שונות:

תנוחות שונות אפשר לעמוד יציבים וחזקים כארז ואז להתנועע בִּרְפוּת כמו קנה. במהלך התרגילים כדאי לבדוק מתי סייעה להם היציבות ומתי הגמישות? אילו תרגילים מהנים יותר?

יצירה ניתן ליצור עם חומרים קשיחים, כמו בקבוקים, ולעטר עם חומרים רכים, כמו פלסטלינה. בזמן היצירה אפשר לחוש בידיים את ההבדל בין החומרים, אך לפני כן תוכלו להקדים ולשאול: האם ראיתם פעם פלסטלינה נשברת? מה יקרה אם נזרוק אותה על הרצפה? ומה יקרה אם נעשה זאת לבקבוק הזכוכית? האם ניתן לייצב חפץ דווקא בעזרת פלסטלינה?

מיון חפצים וחומרים ניתן להביא מהבית ומהסביבה עוד חומרים או חפצים, למיין אותם לקשיחים ולגמישים ולהניח אותם בתיבת מיון ייעודית.

משחק

"רך כקנה" ☒ גמישות מחשבתית

גמישות מחשבתית מעצימה את היכולת להתמודד כראוי עם שינויים סביבתיים ועם חוויות אישיות ותורמת לכישורים החברתיים. ניתן לטפח אותה באמצעות משחקים שונים, כגון:

משחק כרטיסיות ☒ הפעלת הדמיון ודיון בקבוצות קטנות:

על גבי הכרטיסיות מציינים מצבים שונים במלל או בתמונות ועל התלמידים להעלות פתרונות. לדוגמה, שתי כיתות רוצות את המגרש באותו הזמן. מה ניתן לעשות?

משחק המילים "כך/לא/שחור/לבן" בהיפוך: התלמידים נשאלים שאלות, אך אינם יכולים להשתמש במילים הללו כתשובה. הם נדרשים להגמיש את מחשבתם ולמצוא מילים חלופיות.

קריאה

עידוד קריאה משפחתית

הספר מלווה בפסקול, וכדאי לשתף בו את המשפחות, גם משפחות עולים.

www.pjisrael.org עוד פעילויות באתר ספריית פיג'מה